

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

01 Mayıs 2013

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 2271
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-21768)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) TBMM Başkanlığının 06.05.2013 tarih ve KAN.KAR.BŞK.43452547-120.00 – 7/21768-199796 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 10.05.2013 tarih ve 31853594-610-2-4035-2445 sayılı yazısı.

Çanakkale Milletvekili Sayın Serdar SOYDAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/21768 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (4 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığı

Bilgi :
Başbakanlık

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN SERDAR SOYDAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/21768)**

Sorular 1, 2, 3, 4:

8 Nisan 2013 tarihinde İstanbul Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde düzenlenen Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu 10. Toplantısının açılışında yaptığınız konuşmada, "Büyüme ve kalkınma böyle devam ederse, ortada yaşanabilir bir dünya kalmayacak. Bu acımasız rekabet, bu hırs, bu tamah böyle devam ederse, çocuklarımıza bırakacağımız bir dünya var olmayacak. Hızlı büyüme karşısında, denizler kirlenmekte, akarsular, göller kuruyor, ormanlar tehdit altına girmekte ve eko-sistemin hızla bozulmaktadır. Birileri kalkınırken, bir yerlerde nehirler kuruyor, birileri sanayileşirken, bir yerlerde denizler kirleniyor, birileri refah ve huzur içinde yaşarken, başka bir yerlerde ormanların yok edilmektedir.

Dünyanın, bu şekilde hızla ve hırsla tüketilmeye devam edilmesi halinde, nefes alacak atmosfer, içecek bir damla su kalmayacaktır. Tükettiğimiz ürünlerin kaynağını sorgulamalıyız. Bir parça elmasın, bir gram altının, bir litre petrolün, bir metreküp doğalgazın, bir torba kömürün nerelerden geçip geldiğine, ne tür trajedilere şahit olarak evlerimize ulaştığına artık kafa yormamız gerekiyor" diyerek çevreye, doğaya ve yaşamın sürekliliğine karşı duyarlılığınızı ifade ettiniz.

10 yıllık iktidarınız döneminde, yukarıdaki söylemlerinizi eyleme dönüştürme, yaşama geçirme fırsatı bulduğunuz gerçeği doğrultusunda,

- Dünyanın oksijen deposu, eşsiz doğa harikası Kaz Dağlarında sürdürülen maden arama faaliyetlerinin ve Biga Ovası, Çanakkale de plansız, çarpık sanayileşmenin son bulması için bugüne kadar neler yaptınız, bundan sonra neler yapmayı düşünüyorsunuz, bölgede maden arama ve işletme ruhsatı vermeye devam edecek misiniz?

- Ege Bölgemizin tarımsal üretim merkezi ve göz bebeği olan Gediz Ovası nda toprağı, suyu ve havayı olumsuz etkileyen Turgutlu Çaldağ Nikel Madeni arama faaliyetlerine son verecek misiniz, bölgedeki maden arama faaliyetlerini durdurmayı düşünüyorsunuz?

- Kocaeli Dilovası, İzmir Aliğa yaşanan ve bölgede yaşayan insanların yaşamını tehdit eder hale gelen yoğun çevre kirliliğı, özellikle hava kirliliğı karşısında neler yaptınız ve neler yapmayı düşünüyorsunuz?

- Söylemlerinizi doğrultusunda havayı, suyu ve toprağı yani yaşamın kendisini korumak ve yaşatmak için ülkemizdeki tüm maden arama ve işletme ruhsatlarının yeniden değerlendirilmeye alınmasını, akarsularımızı akmaz hale getiren bölgelerde yaşamın can suyunu yok eden HES İzinlerinin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulması konusunda çalışmalar yapmayı düşünüyor musunuz?

Cevaplar 1, 2, 3, 4:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından verilen ruhsatların sahiplerinin, ruhsat alanlarında üretim yapabilmeleri için 3213 sayılı Maden Kanununun 7 inci maddesi gereğı, arazinin mülkiyet durumuna göre; orman ise Orman ve Su İşleri Bakanlığı'ndan, tapulu tarım arazisi ise tapu sahibinden, mera ise İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden izin alması zorunludur. Diğer taraftan ruhsat alanlarında yapmayı planladıkları üretimin çevreye vereceğı olası zararlar (patlatma, sarsıntı, toz, gürültü vs.) konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) izni ile İl Özel İdarelerinden Gayri Sıhhi Müessese (GSM) izin belgesi/ruhsatı almaları zorunludur. Söz konusu izin belgeleri almamaları halinde Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından ruhsat sahalarına üretim/işletme izni ve sevk fişi verilmemektedir.

Çevre Kanunu gereğı sit alanları, su kaynakları, baraj gölleri, yerleşim yerleri ve mutlak koruma alanları ÇED kapsamında mutlaka göz önünde bulundurulmaktadır. Bu işlem için

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN SERDAR SOYDAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/21768)**

ÇED kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan ÇED Olumlu Belgesinin ve bu belge alınırken konuyla ilgili tüm kurumların uygun görüşünün alınması zorunludur. Ruhsat sahiplerinin, madenin topraktan üretimini yaptıktan sonra gerçekleştirecekleri işlemler için kuracakları tesislere ilişkin yatırımlarını diğer sektörlerde yapılan fabrika-atölye-tesis yatırımları gibi yürürlükte bulunan mevzuatlardaki prosedürleri takip ederek gerçekleştirmektedirler. Bu faaliyetler esnasında bazı izinlerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Belediyeler, Valilikler v.b. gibi kurumlardan alınması gerekmektedir.

3213 sayılı Maden Kanunu çerçevesinde madencilik faaliyetleri Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından rutin olarak denetlenmekte ayrıca bu denetimler dışında gerek vatandaşlardan gerekse diğer kurumlardan gelen şikâyet/ihbar gibi durumlarda ruhsat sahalarında denetimler yapılmaktadır. Yapılacak/yapılan bu denetimler sonucunda Maden Kanununun 7. maddesine aykırı olarak izinsiz faaliyet gösterildiği veya çevre ve insan sağlığına zarar veren faaliyette bulunulduğunun tespiti halinde ruhsatlar için Kanunun 7 nci maddesi kapsamında işlem yapılarak faaliyetleri durdurulmaktadır.

Madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirildiği alanda, yapılan faaliyetlerle ilgili olarak kendi mevzuatlarına göre izin veren diğer kurumlar ve mülki idare birimlerince de denetimler yapılmakta olup sonuçları Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne bildirilmektedir. Yapılan denetimlerde mevzuata aykırı ve usulsüz çalışma yapıldığı belirlenen ruhsat sahalarındaki faaliyetler gerekli tüm önlemler alınıncaya kadar durdurulmakta, kanun, yönetmelik ve projelerine uygun faaliyette bulunmadığı tespit edilen bu ruhsat sahiplerine 7 nci Madde kapsamında teminat iradı olmak üzere idari para cezası uygulanmaktadır.

Ülkemizde çevreye duyarlı madencilik için gerekli teknoloji ve deneyim mevcuttur. Bununla birlikte, madencilik faaliyetlerinin çevreye duyarlı yöntemlerle yapılabilmesi, faaliyetler esnasında çevrenin en az etkilenmesini sağlayacak tedbirlerin alınması ve doğal dengenin korunmasına yönelik olarak gerekli yasal düzenlemeler yapılmıştır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporlarının, ülkemizde yürürlükte bulunan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği, Çevre Mevzuatı ve mer'î mevzuata uygun olup olmadığına göre değerlendirilmesi hukuki bir zorunluluk olup; bu konu ile ilgili iş ve işlemler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yerine getirilmektedir.

Çaldağ Nikel Madeni İşletmesi Projesi için Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı diğer maden sahalarında olduğu gibi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, MİGEM, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, MTA Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü ve Manisa Valiliği'nden (İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, İl Tarım Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Özel İdare Müdürlüğü) oluşturulan İnceleme-Değerlendirme Komisyonu tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmeler neticesinde verilmiştir.

Danıştay 6. Dairesi tarafından, açılan davada hazırlatılan bilirkişi raporu neticesinde Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu yeterli bulunmuş ve açılan iki davada da yürütmenin durdurulması talebi reddedilmiştir.

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN SERDAR SOYDAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/21768)**

Kocaeli Dilovası ve İzmir Aliğa Bölgeleri sanayinin yoğun olarak bulunduğu bölgeler arasında yer almaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından söz konusu bölgelerde yapılan çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Kocaeli Dilovası Bölgesinde; TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (TÜBİTAK-MAM) koordinatörlüğünde Kocaeli Üniversitesi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve Mülga Kocaeli Çevre ve Oman Müdürlüğü işbirliğiyle 02.03.2007 tarihinde başlatılan ve 24 ay süren Dilovası Organize Sanayi Bölgesi Hava Kirliliğinin ve Hava Kirlletici Kaynaklarının Belirlenmesi Projesi yürütülmüş olup, proje kapsamında elde edilen veriler ışığında;

- Boya üretim tesislerinde, ünitelerden kaynaklanan emisyonlar için arıtma sistemleri kurulması sağlanmıştır.
- Toz emisyonu bulunan tüm firmalara ilave tedbirler aldırılarak davlumbaz ve filtre sistemleri kurulması sağlanmıştır.
- Akrlat tanklarında azot yastıklama sistemi kurularak, yeni tanklarda da azot yastıklama ve yüzer tavan sistemi istenmiştir.
- Özellikle demir-çelik sektörlerinde toz tutma sistemleri kurulması sağlanmıştır.
- Hammadde ve yarı mamul tanklarından ve bağlayıcı üretiminden kaynaklanan emisyonları önlemek için arıtım sistemleri kurulmuştur.
- Solvent üretim ve depolama tesislerinde de emisyon kontrolü için gerekli arıtım sistemleri kurulmuştur.
- İlçede bulunan tesislere baca gazı arıtım sistemleri ile ilgili olarak ilave önlemler aldırılmıştır.

Buna ek olarak, Kocaeli ilinde dağınık ve düzensiz olarak faaliyet göstererek çevrede toz şikâyetine sebep olan kömür depolama, eleme, paketlenme ve briketleme tesisleri, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, toz şikâyetine çözüm getirmek amacıyla aynı Yönetmeliğe dayanarak yayımlanan Kömür Depolama, Eleme ve Briketleme Tesisleri Genelgesi ve ayrıca Kocaeli Valiliği tarafından yayımlanan genelgeler çerçevesinde kontrol altına alınmıştır. Dilovası ilçesinde kurulu bulunan kömürcülerin Organize Sanayi Bölgesi (OSB) alanına taşınması ve OSB alanı dışındaki kömürcülerin kapatılması sağlanmıştır.

Yürürlükteki mevzuata ek olarak, İl Müdürlüğü tarafından, Kömürcüler İhtisas OSB Müdürlüğü ve Firmalar Talimatı yayımlanmıştır. Valilik Genelgesi kapsamında OSB genelinde oluşacak toz emisyonlarının önlenmesi için son derece etkin tedbirler getirilmiştir. İzmir Aliğa Bölgesindeki hava kirliliğinin önlenmesi ve azaltılması için hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığı hem de Valilik tarafından çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda, 03.07.2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, kirlletici vasfı yüksek tesislerden kaynaklanan hem baca gazı hem de hava kalitesi sınır değerlerinde düzenleme yapılmış ve önemli ölçüde azaltılmıştır. Örnek olarak, demir-çelik, petrol rafinerileri ve enerji üretim tesislerinin sınır değerlerinde düzenleme yapılarak azaltıma gidilmiştir. Ayrıca Valiliklerin bu tesislerden kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi konusundaki mevcut yetkileri de artırılmıştır. Rafineriden kaynaklanan kükürt dioksit emisyonların azaltılması için düzenleme yapılarak tesislerde kullanılan kükürt içeren sıvı yakıt miktarının azaltılması ve gaz yakıt miktarının artırılması sağlanmıştır.

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN SERDAR SOYDAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/21768)**

Bölgede faaliyet gösteren demir-çelik tesislerinin toz tutma sistemlerinin kapasiteleri artırılmış, çatılardan kaçak emisyon çıkışı önlenmiş, kısa olarak inşa edilmiş bacalar yükseltilmiş, hurda sahalarında toz emisyonlarının önlenmesi için tedbir aldırılmış, limandan fabrikalara kadar olan yolların asfaltlanması sağlanmıştır. Kömür depolarından kaynaklanan toz emisyonunun azaltılması için de gerekli tedbirlerin alınması sağlanmıştır. Bu çerçevede;

- Özellikle, demir-çelik, petrol rafinerisi, petrokimya, gübre ve kömür depolama tesislerinin bulunduğu bölgede hava kirliliğini önleme çalışmaları artarak devam etmektedir.
- Bu tesislerin çevre yatırımlarını bitirmeleri ve çevre izinlerini almaları konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve İzmir Valiliğince yoğun olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda, başta partikül madde (PM) ve SO₂ (kükürt dioksit) olmak üzere hava kirliliğinde önemli iyileşmeler kaydedilmiştir.
- Bölgede bulunan ve önemli kirliliğe neden olan karayollarının iyileştirilmesi ile toz emisyonlarının azaltılması konusunda önemli mesafe kaydedilmiştir.
- Bölgede bulunan tesislerin emisyon izni alma süreçlerinde önemli çevresel yatırımlar yapılması sağlanmıştır.

Son yıllarda bahse konu alanlarda kurulması planlanan tesislerin çevresel etki değerlendirme süreçlerinde tesislerden kaynaklanacak emisyonların azaltılması için tesislerin mevcut en iyi tekniklere uygun olarak kurulması istenilmektedir. Bu çerçevede tesislerin üretime geçtiklerinde daha az çevre kirliliğine neden olmaları, daha az kaynak tüketilmesi, üretim ve enerji verimliliğinin artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca, bu sayede tesislerin kuruluş aşamasında Avrupa Birliği Çevre Mevzuatına uyumlu olması da dolaylı olarak sağlanmak istenilmektedir.

Ayrıca, sanayi tesislerinde bulunan ve ilgili mevzuat kapsamında sürekli ölçüm gerekliliği bulunan bacalar ve parametreler, 24.01.2011 tarih ve 636 sayılı 2011/1 Sürekli Baca Gazı İzleme Sistemi Konulu Genelgeye uygun olarak izlenmektedir. Söz konusu tesisler 29.04.2009 tarihli ve 27214 Resmi Gazetede yayımlanarak 01.04.2010 tarihinde yürürlüğe giren Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkındaki Yönetmelik çerçevesinde değerlendirilerek faaliyetlerin ilgili hüküm ve sınır değerlere uygun olarak sürdürülmesi sağlanmakta ayrıca söz konusu alanlarda yoğun denetim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

HES projeleri için ÇED süreci yürütülmekte olup, bu süreç içerisinde can suyu miktarının belirlenmesi ve canlı yaşamın devamı için gerekli önlemlerin ortaya konulması amacıyla çalışmalar yürütülmektedir. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün istemiyle "HES Projeleri ve Diğer Hidrolik Faaliyet Talepleri için Değerlendirme Raporu" ve "Peyzaj Onarım Planı Raporu" hazırlatılarak süreç içerisinde ilgili kurum tarafından onaylanması akabinde nihai karar verilmektedir.